

12/2

h

ENTRANCE EXAMINATION FOR ADMISSION, MAY 2010.

M.Phil. / Ph.D. (SANSKRIT)

COURSE CODE : 256/123

Register Number :

Signature of the Invigilator
(with date)

COURSE CODE : 256/123

Time : 2 Hours

Max : 400 Marks

Instructions to Candidates :

1. Write your Register Number within the box provided on the top of this page and fill in the page 1 of the answer sheet using pen.
2. Do not write your name anywhere in this booklet or answer sheet. Violation of this entails disqualification.
3. Read each question carefully and shade the relevant answer (A) or (B) or (C) or (D) in the relevant box of the ANSWER SHEET using HB pencil.
4. Avoid blind guessing. A wrong answer will fetch you – 1 mark and the correct answer will fetch 4 marks.
5. Do not write anything in the question paper. Use the white sheets attached at the end for rough works.
6. Do not open the question paper until the start signal is given.
7. Do not attempt to answer after stop signal is given. Any such attempt will disqualify your candidature.
8. On stop signal, keep the question paper and the answer sheet on your table and wait for the invigilator to collect them.
9. Use of Calculators, Tables, etc. are prohibited.

1. अधोनिर्दिष्टेषु अनुबन्धः कः

(A) प्रयोजनम्

(B) कर्म

(C) उपासना

(D) वेदान्त

2. साधनानि कतिविधानि

(A) प्रश्न

(B) षट्

(C) चत्वारि

(D) अष्ट

3. नित्यादिकर्मणां परमं प्रयोजनम्

(A) चित्तैकाग्रयम्

(B) चित्तशुद्धिः

(C) पितृलोकप्राप्तिः

(D) शाण्डिल्यविद्याः

4. उपासनानाम् अवान्तरफलम्

(A) शमः

(B) स्वर्गः

(C) सुखम्

(D) सत्यलोकप्राप्तिः

5. शमो नाम

(A) अन्तरिन्द्रियनिग्रहः

(B) बहिरिन्द्रियनिग्रहं

(C) द्वन्द्वसहिष्णुता

(D) मोक्षेच्छा

6. ईश्वरस्तु

(A) समष्टयज्ञानोपहितं चैतन्यम्

(B) व्यष्टयज्ञानोपहितं चैतन्यम्

(C) अनुपहितं चैतन्यम्

(D) मोक्षेच्छा

7. अज्ञानस्य शक्तिः

(A) त्रिविधा

(B) चतुर्विधा

(C) पञ्चविधा

(D) द्विविधा

8. विज्ञानमयकोशो नाम
- (A) ज्ञानेन्द्रियसहितमनः (B) ज्ञानेन्द्रियसहितबुद्धिः
(C) कर्मेन्द्रियसहितप्राणादि (D) न कोऽपि
9. ज्ञानेन्द्रियाणि
- (A) पञ्च (B) षट्
(C) सप्त (D) अष्ट
10. सूक्ष्मशरीरं नाम
- (A) कोशत्रयम् (B) तन्मात्राणि
(C) ज्ञानेन्द्रियाणि (D) कर्मेन्द्रियाणि
11. हिरण्यगर्भस्य अपरं नाम
- (A) ईश्वरः (B) प्राज्ञः
(C) विराट् (D) सूत्रात्मा
12. तैजसो नाम
- (A) सूक्ष्मशरीरसमष्टयुपहितं चैतन्यम् (B) शुद्धचैतन्यम्
(C) सूक्ष्मशरीरव्यष्टयुपहितं (D) तुरीयम्
13. जरायुजानि
- (A) मनुष्यपञ्चादीनि (B) पक्षिपन्नगादीनि
(C) कक्षवृक्षादीनि (D) यूकमशकादीनि
14. स्थूलशरीराणि
- (A) द्विविधानि (B) चतुर्विधानि
(C) पञ्चविधानि (D) षड्विधानि

15. स्थूलशरीरसमष्ट्युपहितं चैतन्यं

(A) ईश्वरः

(B) प्राज्ञः

(C) विराट्

(D) तैजसः

16. विश्वो नाम

(A) स्थूलशरीरसमष्ट्युपहितं चैतन्यं

(B) सूक्ष्मशरीरव्यष्ट्युपहितं चैतन्यं

(C) शुद्धं चैतन्यम्

(D) अनुपहितं चैतन्यम्

17. पुत्रः आत्मा इति कः वदति

(A) बौद्धः

(B) जैनः

(C) चार्वाकः

(D) अतिप्राकृतः

18. स्थूलशरीरमात्मा

(A) मीमांसकः

(B) वेदान्तिनः

(C) अद्वैतिनः

(D) चार्वाकः

19. पृथगात्मानं प्रेरितारं च मत्वा जुष्टस्ततः तेनामृतत्वमेति

(A) पुरुषः

(B) बद्धः

(C) प्रकृतिः

(D) परमात्मा

20. तयोरन्यः पिप्पलं स्वादुअत्ति

(A) प्रधानम्

(B) भोग्यजातम्

(C) फलम्

(D) कर्मफलम्

21. अनश्नन् अन्यः अभिचाकशीति

(A) परः

(B) जीवः

(C) प्रकृतिः

(D) मुक्तः

22. जुष्टं यदा पश्यत्यन्यमीशम्
 (A) ब्रह्म (B) प्रधानम्
 (C) जीवः (D) प्रकृतिः
23. एको बहूनां यो विदधातिकामान्-
 (A) पुरुषः (B) परमपुरुषः
 (C) बद्धः (D) प्रकृतिः
24. संसारमोक्षस्थिबन्धहेतु-
 (A) केनोपनिषत् (B) श्वेताश्वतरोपनिषत्
 (C) ऐतरेयोपनिषत् (D) कठोपनिषत्
25. स चानत्याय कल्पते
 (A) कठोपनिषत् (B) श्वेताश्वतरोपनिषत्
 (C) केनोपनिषत् (D) प्रश्नोपनिषद्
26. स चानन्त्याय कल्पते
 (A) जीवः (B) परः
 (C) बद्धः (D) प्रधानम्
27. वालाग्रशतभागस्य शतधाकल्पितस्य च भागो.....स विज्ञेयः-
 (A) जीवः (B) परः
 (C) पुरुषः (D) आत्मा
28. आराग्रमात्रो हि अवरोऽपि दृष्ट
 (A) परः (B) प्रकृतिः
 (C) जीवः (D) बद्धः
29. यदात्मतत्त्वेन तु ब्रह्मतत्त्वं दीपोपमेनेह युक्तः प्रपश्येत्-
 (A) कठोपनिषत् (B) श्वेताश्वतरोपनिषत्
 (C) केनोपनिषत् (D) ऐतरेयोपनिषत्

30. देवस्य वैष महिमा तु लोके येनैषभ्राम्यते ब्रह्म चकम्-
 (A) प्रश्नोपनिषद् (B) केनोपनिषद्
 (C) श्वेताश्वतरोपनिषत् (D) तैत्तिरीयोपनिषत्
31. क्षरं प्रधानममृताक्षरं हरः
 (A) कठोपनिषत् (B) श्वेताश्वतरोपनिषत्
 (C) केनोपनिषत् (D) तैत्तिरीयोपनिषत्
32. या ब्रह्माणं विदधाति पूर्वं यो वै वेदांश्च प्रहिणोति तस्मै -
 (A) कठोपनिषत् (B) श्वेताश्वतरोपनिषत्
 (C) केनोपनिषत् (D) प्रश्नोपनिषद्
33. य ईशोऽस्य जगतो नित्यमेव नान्यो हेतु विर्धत ईशनाय
 (A) ईशावास्योपनिषत् (B) कठोपनिषत्
 (C) केनोपनिषत् (D) श्वेताश्वतरोपनिषत्
34. य ईशोऽस्य जगतो नित्यमेव नान्यो हेतु विर्धते -
 (A) ब्रह्म (B) जीवः
 (C) शिवः (D) मुक्तः
35. मायां तु प्रकृति विद्यात् मायिनं तु महेश्वरम् -
 (A) ईशावास्योपनिषत् (B) प्रश्नोपनिषद्
 (C) कठोपनिषत् (D) श्वेताश्वतरोपनिषत्
36. मायिनं तु महेश्वरमित्यत्र मायी -
 (A) शिवः (B) परः
 (C) जीवः (D) मुक्तः
37. न तत्समश्चाभ्यधिकश्च दृश्यते
 (A) श्वेताश्वतरोपनिषत् (B) कठोपनिषत्
 (C) केनोपनिषत् (D) ऐतरेयोपनिषत्

38. यस्य देवे परा भक्तिः यथा देवे तथा गुरौ
 (A) कठोपनिषत् (B) केनोपनिषत्
 (C) ईशोपनिषत् (D) श्वेताश्वतरोपनिषत्
39. प्रतीयमानं पुनरन्यदेव वस्त्वस्ति वाणीषु महाकवीनम् - केनोक्तम्
 (A) कुन्तकेन (B) मम्मटेन
 (C) आनन्दवर्धनेन (D) भामहेन
40. स्तम्भप्रलयरोमाञ्चादयः के
 (A) स्थायिभावाः (B) सात्विकभावाः
 (C) सञ्चारिभावाः (D) रसाभासः
41. शरीरं तावददिष्टार्थव्यवच्छिन्ना पदावली - काव्यलक्षणमिति केन दत्तम्
 (A) वामनेने (B) भरतेन
 (C) दण्डिना (D) जगन्नाथपण्डितेन
42. विवेश कश्चित् जटिलः तपोवनं शरीरबद्ध यथा । इति कुमारसंभवे अत्र विकल्पेषु शून्यस्थानं पूरय
 (A) प्रथमाश्रमः (B) गृहस्थाश्रमः
 (C) सन्यासाश्रमः (D) धर्मविग्रहः
43. काव्यस्य हेतुः किम्
 (A) अध्ययनम् (B) प्रतिभा
 (C) शास्त्रज्ञानम् (D) न किञ्चित्
44. वीररसस्य स्थायिभावः कः
 (A) वीरः (B) क्रोधः
 (C) उत्साहः (D) जुगुप्सा
45. ध्वन्यालोकरीत्या रसभावादीनां प्रतीतिः एवं भवति
 (A) असंलक्ष्यक्रमः (B) संलक्ष्यक्रमः
 (C) लक्षणया (D) अभिधया

46. रसागङ्गाधरमतानुसारं काव्यम्
 (A) चतुर्विधम् (B) त्रिविधम्
 (C) द्विविधम् (D) षट्‌विधम्
47. बृहत्कथा कस्यां भाषायां लिखिता इति श्रूयते
 (A) भूतभाषा (B) देवभाषा
 (C) सौरसेनी (D) द्राविडभाषा
48. अशुद्धमत्र किम्
 (A) भार्यायै संयच्छति (B) विप्राय संयच्छति
 (C) भिक्षुकाय संयच्छति (D) दास्यै संयच्छति।
49. वृक्षमवचिनोति फलानि - इत्यत्र कस्य अविबक्षा
 (A) कर्मणः (B) सम्प्रदानस्य
 (C) अपादानस्य (D) अधिकरणस्य
50. वाक्यं रसात्मकं काव्यं इति केन उक्तम्
 (A) वामनः (B) विश्वनाथः
 (C) आनन्दार्धनः (D) भामहः
51. गद्यपद्यात्मक श्रव्यकाव्यस्य नाम
 (A) नाटकं (B) लघुकाव्यं
 (C) चम्पूः (D) चित्रकाव्यं
52. कुमारसम्भावे पार्वत्याः मातुः नाम
 (A) महाश्वेता (B) अलका
 (C) अरुन्धती (D) मेना
53. पार्वत्याः तपः काले कः तपोवनं प्रविवेश
 (A) हिमवान् (B) धेनुः
 (C) जटिलः (D) गजः

54. उत्तररामचरिते प्रधानरसः
 (A) वीरः (B) अभ्युतः
 (C) शान्तः (D) करुणः
55. शाकुन्तल्लिए प्रधान अङ्कः
 (A) द्वितीयः (B) चतुर्थः
 (C) प्रथमः (D) पञ्चमः
56. अधोलिखितेषु कण्वस्य शिष्यः
 (A) कशुकी (B) दुर्वासः
 (C) शार्ङ्गरवः (D) दुष्यन्तः
57. उत्तररामचरिते प्रधानं वृत्तं
 (A) वसन्ततिलका (B) प्रहर्षिणी
 (C) शिखरिणी (D) मालिनी
58. उत्तररामचरिते कः विशिष्यते
 (A) धनञ्जयः (B) भवभूतिः
 (C) लक्ष्मणः (D) वाल्मीकिः
59. अभिनयाः
 (A) त्रिविधाः (B) पञ्च
 (C) चत्वारः (D) एकः
60. पुनः + रमते
 (A) पुनर्रमते (B) पुनः रमते
 (C) पुनरामते (D) पुनसूरमते
61. रामः + अपि
 (A) रामापि (B) रामोऽपि
 (C) रामरपि (D) रामेपि

62. गङ्गा + उदकं
 (A) गङ्गौदकं (B) गङ्गोदकं
 (C) गङ्गदकं (D) गङ्गयुदकं
63. वागर्थाविव - इत्यत्र किं सूत्रं प्रवर्तते -
 (A) एचोऽयवायावः (B) एङिपररूपवाच्यं
 (C) आद्गुणः (D) वृद्धिरेचि
64. ईदूदेत् द्विवचनं ----- ।
 (A) प्रगृह्यं (B) विभाषा
 (C) उदात्तं (D) स्वरितं
65. स्वागतं इत्यत्र सूत्रं -
 (A) आदूणः (B) अकः सवर्णोदीर्घः
 (C) रो रि (D) ईकोयणचि
66. महेश्वरसूत्रेषु कः अक्षरः द्विरुक्तः ।
 (A) र (B) ह
 (C) अ (D) ऋ
67. वाक्यकारः
 (A) पतञ्जलिः (B) कौण्डभट्टः
 (C) वररुचिः (D) यास्कः
68. विप्रतिषेधे ----- कार्यम्
 (A) पूर्वं (B) परं
 (C) उभयं (D) न किञ्चित्
69. एतेषु कः यास्कात् पूर्व असीत् ।
 (A) शाकटायनः (B) पाणिनिः
 (C) भट्टोजि (D) पतञ्जलि

70. शरीरं तावदिष्टार्थव्यवच्छिन्ना पदावली । इति केन उक्तं
- (A) दृण्डी (B) मम्मटः
(C) विश्वनाथः (D) कुन्तकः
71. कान्तासम्मितः
- (A) पुराणं (B) काव्यं
(C) वेदः (D) शास्त्रं
72. काव्यप्रयोजनं
- (A) अभ्यासः (B) प्रतिभा
(C) यशः (D) न किमपि
73. अलंकाराः प्रधानतया
- (A) त्रिविधाः (B) पञ्चविधाः
(C) द्विविधाः (D) चतुर्विधाः
74. दुष्यन्तः राजा आसीत्
- (A) हस्तिनापुरे (B) स्वर्गे
(C) मिथिलायां (D) अयोध्यायां
75. शाकन्तले अङ्गानां संख्या -
- (A) 7 (B) 4
(C) 5 (D) 6
76. इतिवृत्तं नाम
- (A) पुराणं (B) कथावस्तु
(C) वेदाङ्गः (D) खण्डकाव्यं
77. विष्कम्भकः
- (A) रूपकभेदः (B) महाकाव्यं
(C) सूच्यं (D) पुराणं

78. संस्कृतनाटकेषु हास्यकर्ता
- (A) सूत्रधारः (B) कंचुकी
(C) विदूषकः (D) द्वारपालः
79. आतोद्यं
- (A) त्रिविधं (B) द्विविधं
(C) चतुर्विधं (D) अष्टविधं
80. न हि ---- ऋते किञ्चदर्थः प्रवर्तते।
- (A) रसात् (B) गुणात्
(C) काव्यात् (D) अलंकारात्
81. निम्नलिखितेषु कः विजातीयः ।
- (A) करुणः (B) हास्यः
(C) बीभत्सः (D) निर्वेदः
82. निम्नलिखितेषु कः विजातीयः ।
- (A) व्रीडा (B) चपलता
(C) भायानकः (D) हर्षः
83. शृंगाररसस्य देवता
- (A) कामदेवः (B) विष्णुः
(C) इन्द्रः (D) ब्रह्मा
84. नायकानां भेदः
- (A) चतुर्विधः (B) अष्टविधाः
(C) षट् (D) त्रिविधः
85. शृंगार नायिकानां भेदः
- (A) अष्ट (B) पंच
(C) षट् (D) नव

86. बुद्धिरात्मा
- (A) भाट्ट (B) बौद्ध
(C) अद्वैतिन (D) चार्वाकः
87. अज्ञानमात्मा
- (A) अतिप्राकृतः (B) बौद्धः
(C) चार्वाक (D) प्राभाकरः
88. प्रत्यक्चैतन्यमेवात्मा
- (A) वेदान्तिनः (B) भाट्टः
(C) प्राभाकरः (D) बौद्धः
89. सम्बन्धत्रयेषु अन्यतमः
- (A) द्योत्यद्योतकभावः (B) परिच्छेद्यपरिच्छेक भावः
(C) विशेषणविशेष्यभावः (D) ग्राह्यग्राहक भावः
90. तत्त्वमसि इति वाक्ये का लक्षणा
- (A) जहल्लक्षणा (B) अजहल्लक्षणा
(C) जहदजहल्लक्षणा (D) न कापि
91. पठ् + अस्ति
- (A) पठनस्ति (B) पठनास्ति
(C) पठोऽस्ति (D) पठन्नस्ति
92. अत्र + अस्ति
- (A) अत्रोऽस्ति (B) अत्रास्ति
(C) अत्रस्ति (D) अत्रिरस्ति

93. मूषिका - इत्यत्र कः प्रत्ययः
 (A) चाप् (B) टाप्
 (C) डाप् (D) काप्
94. दाक्षी केन सूत्रेण
 (A) इतो मनुष्यजातेः (B) शेः
 (C) ऊङुतः (D) पञ्चोश्च
95. अधिकरणे
 (A) चतुर्थी (B) सप्तमी
 (C) द्वितीया (D) पंचमी
96. तटः शब्दः कीदृशः
 (A) पुंलिंगम् (B) नियतलिंगम्
 (C) अनियतलिंगम् (D) स्त्रीलिंगम्
97. सम्प्रदाने
 (A) तृतीया (B) चतुर्थी
 (C) द्वितीया (D) प्रथमा
98. नमः
 (A) रामं (B) रामेण
 (C) रामाय (D) रामः
99. चित् + मयं
 (A) चिद्मयं (B) चिम्मयं
 (C) चिन्मयं (D) चितामयं
100. सर्गबन्धः
 (A) शास्त्रं (B) लघुकाव्यं
 (C) महाकाव्यं (D) वेदः